

РЕЦЕНЗИЯ

От доц. д-р Светлана Георгиева Димитрова-Гюзелева, НБУ,
професионално направление 1.3 Педагогика на обучението по ... ,
научна специалност Методика на обучението по чужд език (английски)

за докторска дисертация на Пинелопи Панайотис Кауни на тема *Specifics of the interlanguage of Greek learners of English as a foreign language (Особености на междинния език на гърци, изучаващи английския език като чужд)*

за присъждане на образователната и научна степен „доктор”
в област на висшето образование 2. Хуманитарни науки, професионално
направление 2.1 Филология

1. Данни за докторанта

Образователната подготовка на Пинелопи Кауни впечатлява със своето разнообразие и същевременно задълбоченост по отношение на избрания професионален профил. Тя придобива образователната степен „бакалавър“ по специалност „Английска литература и филология“, с педагогическа професионална квалификация, през 2008 г. в Атинския университет в Гърция и веднага започва професионалния си път като учител по английски език – първоначално като преподавател на свободна практика и на хонорар в различни езикови школи за възрастни обучавани, където освен общ английски на всички езикови нива, води и курсове по специализиран език (впрочем с тази дейност тя продължава да се занимава и до днес), а малко по-късно (от 2012 г. и понастоящем) и като учител по английски език в системата от образователни институции в Гърция, даващи втори шанс и достъп до формално образование на преждевременно напусналите училище. В периода 2013–2015 г. Пинелопи Кауни се обучава в Университета в Никозия, като специализира в управление на образованието (специалност „Лидерство и администрация в образованието“) и придобива ОКС „магистър“ по Педагогика с отличие. Още на следващата година (2016), тя е зачислена като редовен докторант към Катедрата по германистика и романистика при

Филологическия факултет на ЮЗУ с научен консултант доц. д-р Елисавета Бояджиева (чиято функция по-късно е поета от доц. д-р Светла Томанова), а темата на дисертацията ѝ е свързана с лингвистичен анализ на грешките, допускани от гърци, изучаващи английски език като чужд и описание на специфичните структурни особености на гръцко-английския междинен език. От септември 2020 г. Пинелопи Кауни е назначена за начален учител по английски език в 4-то държавно начално училище в Мегара, Атина.

Много добро впечатление прави подчертания постоянен стремеж на Пинелопи Кауни да повишава своята професионална квалификация и да подобрява своите педагогически умения като учител по чужд език. Още по време на своето следване в Атинския университет (2006–2007) тя изкарва квалификационен курс по Клинична психология към Master Academy, който през следващите две академични години надгражда със специализации в областта на общата и консултативната психология към Citizens' Academy. През 2010–2011 г. изкарва квалификационен курс за метода на чуждоезиково обучение, базиран на драмата, а през 2012–2013 г. специализира в ранното чуждоезиково обучение (по учебна програма на Атинския университет). От 2013 г. в продължение на три последователни години изкарва курсове за следдипломна квалификация, подпомагащи подготовката ѝ за учител по чужд език на възрастни, отпаднали от системата на формалното образование (2013–2014 - "Teaching Methods in Adults' Education" / Education Union; 2014–2015 - "Teaching Methods in Schools of Second Chance" / Panteion university of Athens; 2015–2016 "Instructors of Lifelong Learning" / Hellenic Open University). Не на последно място, в периода 2018–2020 г. Пинелопи Кауни продължава да усъвършенства своите професионални педагогически умения в Akadimos Lifelong Learning Center, където изкарва 3 интензивни методически курса на обучение с общ хорариум от 1450 уч. часа.

Тук е мястото да споменем и една интересна предстояща публикация на докторантката, свързана с преподаването на специализиран чужд език за детегледачки ("English for baby nurses").

2. Данни за дисертацията и автореферата

Дисертационният труд на Пинелопи Кауни съдържа 170 страници и се състои от увод, пет глави за представяне на резултатите от критичния преглед на литературата по проблема (глави 1 и 2) и на данните от емпиричното изследване (глави 3 – 5), заключение и библиографска справка за използваната литература¹. В текстовата част са включени 8 таблици и 9 фигури за онагледяване на резултатите от проведеното проучване, както и самият въпросник, използван при изследването на субективните възприятия на обучаваните за затрудненията, които срещат в изучаването на английския език². Библиографската справка за използваната литература (т.е. цитираните в дисертацията заглавия) включва впечатляващите 153 заглавия, както и 14 интернет източници (в това число и няколко нормативни документи, засягащи образованието в Гърция).

Дисертацията на докторантката, озаглавена *Specifics of the interlanguage of Greek learners of English as a foreign language* („Особености на междинния език на гърци, изучаващи английския език като чужд“), е разработена на английски език, отличаващ се с добра прецизност и качество на академичния стил. Авторефератът, който коректно отразява основното съдържание на дисертационния труд, е предоставен в превод на български език.

Още в самото начало следва да отбележим, че дисертацията на Пинелопи Кауни е завършен, интердисциплинарен, самостоятелно изготвен и като цяло добре структуриран научен труд, подплатен с прецизно проведено емпирично изследване, третиращ интересен и актуален лингводидактически проблем, с подчертан принос за практиката на обучението по английски език, особено в контекста на

---

¹ Малко необичайно за подобен тип научен труд, библиографската справка е разделена на 2 части: използвана литература, където откриваме цитираните в дисертацията заглавия, и по-обща библиография, включваща публикации, които докторантката е използвала при подготовката на своята дисертация, но не се е позовала на тях в самия труд.

² При редакцията на текста, тази анкета е трябвало да бъде преместена в отделно Приложение в края на самата дисертация (вж. стр. 74 от дисертацията или автореферата), но по-късно я откриваме в основния текст на стр. 78-79.

формалното образование в средните училища в Гърция. При прегледа на текста не е установено наличие на плагиатство.

Представянето на теоретичната рамка на изследването и свързания с нея критичен преглед на литературата в първите две глави от дисертацията са определено сред основните достойнства на работата на докторантката. Уважение заслужава опитът ѝ за изчерпателност в изясняването на социолингвистичните условия, обуславящи преподаването и изучаването на английски език в Гърция, както и на психолингвистичните теории за процесите и принципите на езикуосвояването, в това число и на приложно-лингвистичната теория за анализа на грешките в междинния език³ и ползата от приложението ѝ в практиката на чуждоезиковото обучение за подпомагане на обучаваните в преодоляването на езиковите грешки и повишаване на качеството и ефективността на образователния процес. Коректно позовавайки се на предходните изследвания по проблема и на националните и международни документи, свързани с образователните политики и изучаването на чужди езици, Пинелопи Кауни отстоява виждането, че в Гърция, както и в световен план, ролята на английския език като лингва франка се затвърждава и доброто му владение носи престиж и гарантира професионални и финансови успехи. Гръцкото правителство обръща специално внимание на изучаването на английски език в сферата на училищното образование, като препоръчва в процеса на обучение да се прилагат методи, базирани на грамотността, многоезичието и межкултурното разнообразие. При усвояването му обаче обучаваните се сблъскват с редица трудности, голяма част от които имат системен, повтарящ се характер и вероятно се дължат на влиянието на техния роден език. Докторантката изразява мнението, че доброто познаване на типа на тези грешки, както и на причините за тях – основните цели в практическите приложения на теорията за изследването на грешките в междинния език – ще подпомогне обучаваните в преодоляването им, както и ще допринесе за

---

³ На тази теория е изцяло посветена глава втора от дисертацията с оглед на основополагащата ѝ роля за метода на научния анализ на емпиричните данни от изследването.

прилагането на по-ефективни стратегии на преподаване и използването на подходящи учебни материали от страна на педагозите, съобразени със спецификата на грешките в конкретния междинен език. Свързана с горната идея за спецификата на грешките в междинния език е и правилната констатация на докторантката, че част от грешките, допускани от изучаващите даден език като чужд, са общи/универсални и не зависят от техния майчин език, а от етапа на овладяване на езика (допускайки, че езикуосвояването следва точно определена йерархична последователност и е чувствително към стремежа за свръх-генерализиране на усвоените езикови правила)⁴, а останалата част са специфични грешки на междинния език, допускани от говорещите даден майчин език (в случая гръцки). Тези схващания за същността на междинния език и ролята на подобни приложно-лингвистични изследвания за практиката на чуждоезиковото обучение е особено ценно в контекста на съвременната лингводидактика и преодоляването на порочната масова практика за използване на т.нар. „международни“ учебници по чужд език, написани от носители на езика-цел и ориентирани към световните пазари без оглед на местния образователен контекст и конкретния изходен език.

Не на последно място в своя теоретичен обзор Пинелопи Кауни отделя внимание и на съвременната интерпретация на различните наречия и варианти на английския език (т. нар. "World Englishes"), като подкрепя виждането, че междинните езици също могат да бъдат определени както специфичен компонент на този „глобален английски език“; това схващане според нея води до едно по-толерантно отношение към грешките, допускани от чужденците, които изучават / говорят английски език.

Втората част от дисертацията на докторантката е посветена на извършената от нея изследователска работа, свързана с идентифицирането на грешките, допускани от гърците, изучаващи английски език като чужд и дефинирането на специфичните структурни особености на гръцко-английския междинен език. Проведеното емпирично изследване е сред основните достойнства и приноси моменти на

---

⁴ За съжаление, докторантката не реферира към едно подобно мащабно проучване на българо-английския междинен език, документирано от Danchev, A. (ed.). 1988. *Error analysis – Bulgarian learners of English*. Sofia: Narodna Prosveta State Publishing House.

дисертационния труд на Пинелопи Кауни предвид малкото налични проучвания на тази тема. Методологията на изследването е подробно разписана в глава трета и изборът на инструментариум и процедури (вкл. и тяхната триангулация⁵) – обоснован; в четвърта глава резултатите от всички етапи на изследването са подробно представени и прецизно анализирани и интерпретирани, а в пета глава и в заключението се правят предложения за някои възможни бъдещи изследователски проучвания по темата и се формулират някои препоръки относно подхода на учителите към грешките, които обучаваните допускат в процеса на усвояване на английския език като чужд.

Резултатите от квалитативното проучване показват, че повечето гръцки ученици, изучаващи английски език на ниво В1-В2, срещат трудности при усвояването на глаголните форми и употребата им за изразяване на граматичните времена (вкл. начините за изразяване на бъдещи събития) и страдателния залог, при използването на членни форми и правилата за словореда и съгласуването по число. Донякъде очаквано, анализът на грешките в набора от ученически есета също потвърждава факта, че грешките в тези области са сред основните черти на гръцко-английския междинен език (ГАМЕ) при средното равнище на владееене на езика-цел. Похвален е и опитът на докторантката да определи възможните причини за всяка една от допуснатите грешки в писмената продукция на учениците, като и статистически да измери тяхната значимост и принадлежност към ГАМЕ предвид на ограниченията и условностите в експерименталната постановка. Интересно е и заключението от квантитативния анализ, че интерлингвалните граматически грешки в ГАМЕ са по-чести от интралингвалните, т.е. изглежда, че голяма част от грешките на учениците се дължат на негативен пренос майчиния език, макар и да не липсват такива,

---

⁵ В изследването са използвани като квалитативни, така и квантитативни методи за събиране на необходимите данни: за проучване на субективните възприятия на обучаваните относно затрудненията, които срещат в изучаването на английския език, е използван специален въпросник, а корпусът от грешки, използван при квантитативния анализ, е ексцерпиран от писмената продукция на 110 гръцки ученици от две държавни средни училища в Атина, владеещи английски език на ниво В1 по ОЕЕР. В представителната извадка са включени почти равен брой момичета (55%) и момчета (45%) на възраст между 17 и 18 години, всички с майчин език гръцки.

установени и в други междинни английски езици на същото ниво (като напр. пропускането на –s за 3-то лице единствено число в сегашно просто време).

От практическа гледна точка, интерес представляват препоръките Пинелопи Кауни за практиката на чуждоезиковото обучение, които тя базира както на своя дългогодишен опит като преподавател по английски език, така и на резултатите от своето изследване. Тя поддържа още първоначално изразеното мнение, че учителите могат да използват подобни проучвания, свързани с анализ на грешките на обучаваните, като индикатор за това къде да концентрират своите усилия при преподаването на чуждия език, като използват по-когнитивни подходи на работа и представят граматичната структура на новия език в съпоставка с тази на майчиния език. Според нея, грешките на обучаваните при устно общуване на чуждия език следва да се толерират, стига да не пречат на разбирането и могат да се интерпретират като идеосинкретични особености на местния вариант на английския език, за който говори и професор Дейвид Кристъл (1988); грешките в писмената продукция е добре обаче да се поправят, за да се избегне фосилизирането им, още повече, че обучаваните сами осъзнават своите проблеми и са мотивирани да ги преодолеят. За корекционна работа върху грешките на обучаваните могат да се използват и по-традиционни методи и техники, като напр. структурни упражнения с фокус върху дадена граматична структура. Тъй като голяма част от тези практически препоръки за подпомагане на езикоусвояването имат хипотетичен характер (т.е. не са били експериментално апробирани), моята препоръка към докторантката е да ги изследва в своята бъдеща преподавателска практика и да представи / публикува резултатите своето изследване.

Накрая следва да отбележим, че Пинелопи Кауни е представила и 2 публикации на английски език по темата на своята дисертацията, публикувани в реферирани и рецензирани научни издания на Югозападния университет (Годишник на филологическия факултет на ЮЗУ, 2017 и Докторантски сборник на Филологическия факултет на ЮЗУ, 2019).

3. Заключение

Всичко изложено по-горе ми дава достатъчно основание да препоръчам на уважаемото научно жури да даде положителна оценка на дисертацията *"Specifics of the interlanguage of Greek learners of English as a foreign language"* / „Особености на междинния език на гърци, изучаващи английски език като чужд“ (в едно с публикациите на докторантката по темата) и да присъди на **Пинелопи Панайотис Кауни** образователната и научна степен „доктор“ в област на висшето образование 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.1. Филология.

17.11.2020 г.

Подпис:

/доц. д-р Св. Димитрова-Гюзелева/